

Seletuskiri

haridus- ja teadusministri 15. augusti 2023. a käskkirja nr 221 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Noorsootöö meetmed noorte tööturule sisenemise toetamiseks ja NEET-staatuses noortele tugimeetmete pakkumiseks“ elluviimiseks“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Käskkirja eelnõuga muudetakse haridus- ja teadusministri 15. augusti 2023. a käskkirja nr 221 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Noorsootöö meetmed noorte tööturule sisenemise toetamiseks ja NEET-staatuses noortele tugimeetmete pakkumiseks“ elluviimiseks“ (edaspidi ka käskkirj).

Käskkirja lisa muutmisel on kaks peamist eesmärki. Esiteks, lisada tegevuse „Noortevaldkonna kvaliteedi arendamine ja noorte kaasamine“ partneriks Tallinna Ülikool. See tagab koolitusprogrammi väljatöötamiseks ja elluviimiseks vajaliku teaduspõhise kompetentsi. Teiseks, rakendada tegevuse „Noortevaldkonna seire- ja analüüsisüsteemi tugevdamine“ partneri Statistikaameti jaoks aastane ühikuhind, et optimeerida elluviimisega kaasnevat halduskulu. Lisaks tehakse muudatusi õigusselguse tagamiseks - viiakse meetme nimetus vastavusse Vabariigi Valitsuse korralduses muudetuga, eristatakse eelarves horisontaalsete tegevuste kaudsed kulud, täpsustatakse väljundnäitajate sõnastust ning andmekorje kohustuse alla kuuluvaid tegevusi ja sihtrühmi ning tehakse üksikuid keelelisi parandusi.

Käskkirja eelnõu ja seletuskirja koostasid: noortevaldkonna kvaliteedi ja seire juht Tuulikki Sillajõe (Tuulikki.Sillajoe@hm.ee, tel 735 0746), noorte- ja andepoliitika osakonnajuhataja Riin Tamm (Riin.Tamm@hm.ee, tel 735 0133), strateegilise planeerimise ja kommunikatsiooni osakonna välisvahendite planeerimise osakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (Inge.Oopkaup@hm.ee, tel 735 0279), välisvahendite nõunik Ragne Hoff (Ragne.Hoff@hm.ee, tel 735 0306), strateegilise planeerimise valdkonna peaekspert Meelis Aunap (Meelis.Aunap@hm.ee, tel 735 0105), õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusnõunik Kadi Mölder (Kadi.Mölder@hm.ee, tel 735 0234) ning strateegia- ja finantsosakonna välisvahendite nõunik Pirkko Kulanurm (Pirkko.Kulanurm@hm.ee, tel 735 0161).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Käskkirjaga muudetakse kehtivaid toetuse andmise tingimusi (edaspidi *TAT*) ja käskkirja lisa kehtestatakse uues sõnastuses.

Punktides 1. ja 8.2. muudetakse meetme 21.4.7.2 rakenduskavaga kooskõlas oleva sekkumise nimetust vastavalt Vabariigi Valitsuse korralduse 2021-2027 meetmete nimekirja muudatusele. Esialgne nimetus oli „Teenused riskinoortele: laste ja noorte kodanikuühiskonda kaasamine“, uus nimetus on „Teenused riskinoortele ning laste ja noorte kodanikuühiskonda kaasamine“.

Punktis 2.1 lisatakse tegevuse 2.1.1 „Noortevaldkonna kvaliteedi arendamine ja noorte kaasamine“ partneriks Tallinna Ülikool. Muudatus on vajalik, et viia tegevus kooskõlla haridus- ja teadusministri 21.11.2023 käskkirjaga nr 321 kinnitatud haridus- ja noortevaldkonna töötajate täiendusõppe kontseptsiooniga, milles on kokku lepitud täiendusõppe korraldamise üldised põhimõtted ning erinevate osapoolte rollid ja vastutus. Kontseptsiooni kohaselt korraldavad prioriteetsetel teemadel riigi rahastatavat täiendusõpet peamiselt õpetajakoolituse ja noortevaldkonna alase koolituse eest vastutavad ülikoolid. Ülikoolide kompetentsi kasvatamisega tagatakse täiendusõppega seotud tegevuste jätkusuutlikkus

ühtekuuluvuspoliitika fondide 2021-2027 perioodi lõppedes. Tulenevalt kõrgharidusseaduse § 20 lõikest 2 on ülikoolidele lisaks õppetöö läbiviimisele antud ülesanne edendada teadusi ja kultuuri ning osutada ühiskonnale vajalikke õppe-, teadus- ja loometegevusel põhinevaid teenuseid, toetades teadus-, arendus- ja loometegevusega ühiskonna arengut. Tallinna Ülikooli nimetamisega tegevuse 2.1.1 partneriks tagatakse koolitusprogrammi väljatöötamiseks ja elluviimiseks vajalik teaduspõhine kompetents. Partnerina on Tallinna Ülikooli ülesanne välja töötada ja läbi viia kvaliteedijuhtimise koolitusprogramm kohalikul tasandil noortevaldkonna juhtimisega seotud osapooltele. Koolitusprogrammi eesmärk on anda teadmised kvaliteedijuhtimise põhimõtetest ja oskused nende rakendamiseks noortevaldkonna teenuste kujundamisel ja kvaliteedi parendamisel. Programmile seatud eesmärkide saavutamiseks kaasab Tallinna Ülikool vajalikku kompetentsi ja teeb koostööd Tartu Ülikooliga. Nimetatud kahes ülikoolis korraldatakse noorsootöötajate kõrgharidusõpet (Tallinna Ülikoolis rakenduskõrghariduse ja magistritasemel ning Tartu Ülikoolis bakalaureusetasemel).

Punktis 2.1.3. eemaldatakse nõue koostada ja avaldada noorte või noortevaldkonna seisundit käsitlev analüüs vähemalt kord aastas. Oluline ei ole tehtud analüüside ja uuringute tellimise sagedus, vaid sihipärasus. Seega võib olla vajalik mõnel aastal keskenduda analüüside ja uuringute ettevalmistamisele ja mõnel aastal võib ilmuda mitu analüüsi.

Punkti 3.3 lisatakse meetme 21.4.7.2. väljundnäitaja „Teenust saanud noorte arv“. Ülevaate selle meetmete nimekirja väljundnäitaja mõõtmismetoodikast, sihttasemete seadmise alustest ning raporteerimise korrast leiab perioodi 2021–2027 näitajate metoodikast (näitaja pass VVV11), mis on Rahandusministeeriumi seire juhendi lisas.

Punktis 3.3 täpsustatakse tegevuse 2.1.2 „NEET -staatuses noorte toetamine“ meetmete nimekirja tulemusnäitaja kohta esitatud selgitavat teavet selliselt, et oleks arusaadav, et tulemusnäitajaga loendatakse noori, kes on teenust saanud, teenusest väljunud ja kellel on teenusest väljumisest möödas 6 kuud.

Punktis 3.3 täpsustatakse tegevuse spetsiifiliste väljundnäitajate tabelis tegevuse 2.1.1 „Noortevaldkonna kvaliteedi arendamine ja noorte kaasamine“ näitaja nimetust ja mõõtühikut, asendades „Teenusstandardit rakendavate omavalitsuste osakaal arenguprogrammis osalenud omavalitsustest“ sõnastusega „Teenusstandardite piloteerimise järgselt standardeid rakendavate omavalitsuste osakaal arenguprogrammis osalenud omavalitsustest“ ning tegevuse 2.2.1 „Noorte vaimset tervist toetavate tegevuste elluviimine“ selgitavat teavet nii, et oleks aru saada, et väljundnäitajaga loendatakse teenust saanud unikaalseid isikuid ning et just see väljundnäitaja panustab meetme 21.4.7.2 väljundnäitajasse, mille sihttase on 2940, 1440 osalejaga. Ühtlasi viiakse näitaja nimetus kooskõlla meetmete nimekirja vastava näitajaga: „Teenust saanud noorte arv“.

Punktis 5.2 nimetatakse Tallinna Ülikool tegevuse 2.1.1 „Noortevaldkonna kvaliteedi arendamine ja noorte kaasamine“ partneriks.

Punkt 5.3 eemaldatakse, kuna tegevuse 2.1.1 elluviimiseks täiendavate partneri(te) leidmiseks konkursi ei korraldata. Teenusepakkujatele suunatud tugitegevuste elluviimiseks korraldab elluviija riigihanke. Hanke võitja peab tagama teenuse pakkujatele vajaliku tugisüsteemi, sh viima läbi projektikonkursi, et suurendada nende võimekust kvaliteediga seotud parendustegevuste elluviimisel.

Punkti 8.1. tabelis 2 tõstetakse tegevuste 2.1.1., 2.1.2. ja 2.1.3. eelarvetest välja horisontaalsete tegevuste kaudsed kulud ning lisatakse need horisontaalsete tegevuste kuludesse. Algselt kinnitatud TATis olid kaudsed kulud osaliselt planeeritud tegevuste eelarvetesse (kokku summas 78 805 eurot), mis tekitas segadust. Muudatusega viiakse kogu horisontaalsete

tegevuste eelarve kokku ühele eelarvereale. Meetme 21.4.5.1. kohase rakenduskavaga kooskõlas oleva sekkumise eelarve kokku ei muutu.

Tegevused ja kindlaksmääratud kulukohad		Kinnitatud eelarve	Muudatus	Lõplik eelarve
2.1.1.	Noortevaldkonna kvaliteedi arendamine ja noorte kaasamine	4 074 677	-26 601	4 048 076
2.1.2.	NEET-staatuses noorte toetamine	5 062 303	-33 048	5 029 255
2.1.3.	Noortevaldkonna seire- ja analüüsisüsteemi tugevdamine	2 934 222	-19 156	2 915 066
2.1.4.	Kommunikatsiooni- ja teavitustegevused	120 235	0	120 235
Horisontaalsed tegevused		446 559	78 805	525 364
EELARVE KOKKU		12 637 996	0	12 637 996

Punkti 8.2. tabelis 3 tõstetakse tegevuse 2.2.1. eelarvest välja horisontaalsete tegevuste kaudsed kulud ning lisatakse need horisontaalsete tegevuste kuludesse. Algselt kinnitatud TATis olid kaudsed kulud osaliselt planeeritud tegevuse eelarvesse (6400 eurot), mis tekitas segadust. Muudatusega viiakse kogu horisontaalsete tegevuste eelarve kokku ühele eelarvereale. Meetme 21.4.7.2. kohase rakenduskavaga kooskõlas oleva sekkumise eelarve kokku ei muutu.

Tegevused ja kindlaksmääratud kulukohad		Kinnitatud eelarve	Muudatus	Lõplik eelarve
2.2.1.	Noorte vaimset tervist toetavate tegevuste elluviimine	980 384	-6 400	973 984
2.2.2.	Kommunikatsiooni- ja teavitustegevused	9 765	0	9 765
Horisontaalsed tegevused		36 268	6 400	42 668
EELARVE KOKKU		1 026 417	0	1 026 417

Lisatakse punktid 9.2.12, 9.2.13, 10.5 ja 10.6, millega sätestatakse, et tegevuse 2.1.3 „Noortevaldkonna seire- ja analüüsisüsteemi tugevdamine“ elluviija partneri Statistikaameti tegevuste kulud hüvitatakse ühikuhinna alusel. Aastane ühikuhind on 26 000 eurot. Ühikuhinnana Statistikaametile makstav summa on lõplik tasu noorteseire juhtimislaua oleva teabe uuendamise ja arendamise ning eksperimentaalanalüüside läbiviimise eest. Muid kulusid, mis Statistikaametil nende ülesannete täitmisel tekivad, ühikuhinnale lisaks ei hüvitata, v.a eraldi kokku leppel noorteseire juhtimislaua IT-arenduse kulud kuni 60 000 eurot. Ühikuhinda makstakse eelarveaasta kohta kord aastas. Kui eelarveaasta jääb lühemaks kui kalendriaasta, siis vähendatakse ühikuhinda proportsionaalselt. Väljamakse aluseks on Statistikaameti esitatud sisuaruanne, mis hõlmab kogu eelarveaastat ja mis sisaldab kirjeldust lepingujärgselt tehtust. Ühikuhinda, mida makstakse abikõlblikkuse perioodil tegevuse kulude hüvitamiseks korrigeeritakse põhjendatud vajadusel võttes lähtekohaks lõppenud, eelnend või eelnevate kalendriaastate tegeliku palgakasvu ning vastavale aastale prognoositud palgakasvu positiivse muudu. Korrigeeritud ühikuhinna alusel hüvitatakse pärast muutmisotsuse jõustumist alustatud tegevuste käigus tekkivaid kulusid.

Punktis 11.1 eemaldatakse elluviija kohustus esitada punktis 11.1.2 (aasta eelarve ja tegevuskava) nimetatud dokumendid pärast kinnitamist 5 tööpäeva jooksul rakendusüksusele.

Rakendusüksus ei vaja enda ülesannete täitmiseks elluviija aastast eelarvet ja tegevuskava, mistõttu ei ole põhjendatud kohustada elluviijat neid dokumente rakendusüksusele esitama. Punkti 11.1.2 eemaldamise tõttu muutub punktis 11.1 loetelu ühe punkti võrra lühemaks.

Punktides 12.1 ja 12.2 eemaldatakse elluviija kohustus esitada rakendusasutusele aruandeid e- kirja teel. Et vältida halduskoormust ja dubleerimist, esitatakse aruanded e-keskkonna kaudu ainult rakendusüksusele ning rakendusasutus saab need kätte e-keskkonnast.

Punktis 12.7 täiendatakse ESF+ osalejate andmekorje kohustuse alla kuuluvaid tegevusi ja sihtrühmi, kuna on selgunud, et ka tegevuste 2.1.1 „Noortevaldkonna kvaliteedi arendamine ja noorte kaasamine“ ja 2.2.1 „Noorte vaimset tervist toetavate tegevuste elluviimine“ raames läbiviidavad koolitusprogrammid ja nendes osalejad vastavad tunnustele, mis tingivad ESF+ ühisnäitajate andmekorje kohustuslikkuse. Ühtlasi täpsustatakse, et andmekorje kohustus kohaldub vaid sellistele koolitustegevustele, mille kestus ületab 32 akadeemilist tundi.

3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei esine õigusaktides varem kasutamata termineid.

4. Eelnõu mõjud ja käskkirja rakendamiseks vajalikud täiendavad kulutused

Käskkirja teksti muudetakse kooskõlas haridus- ja noortevaldkonna töötajate täiendusõppe kontseptsiooniga, mille rakendamise oodatavaks tulemuseks on mh täiendusõppe süsteemi sihipärane ja efektiivne juhtimine. Nimetatud tulemuse saavutamiseks on kontseptsiooni koostamise käigus osapooltega kokku lepitud nende rollid ja vastutus ning ressursside jaotamise põhimõtted. Ülikoolide kompetentsi kaasamise ja kasvatamisega tagatakse täiendusõppega seotud tegevuste jätkusuutlikkus ühtekuuluvuspoliitika fondide 2021-2027 perioodi lõppedes. Statistikaametile aastase ühikuhinna rakendamisega vähendatakse elluviimisega kaasnevaid halduskulusid. Lisaks ajakohastatakse käskkirja teksti, et oleks tagatud õigusselgus. Täiendavaid kulutusi käskkirja muudatused kaasa ei too.

5. Käskkirja kehtivus

Käskkirja rakendatakse tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2024. a. See tagab noorteseire juhtimislaual järjepideva andmete avaldamise ja sellega Statistikaametile andmekogumise ja avaldamisega seotud kulude katmise aastase ühikuhinna alusel terve kalendriaasta eest. Samuti on vaja tagada Tallinna Ülikoolis koolitusprogrammi väljatöötamine 2024. aasta sügiseks, et kindlustada toetuste andmise tingimuste väljundnäitajate sihttasemete saavutamine.

6. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Siseministeeriumile, Justiitsministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Riigikantsleile, Riigi Tugiteenuste Keskusele, Haridus- ja Noorteametile, Statistikaametile, Tartu Ülikoolile ja Tallinna Ülikoolile.

Riin Tamm

noorte- ja andepoliitika osakonna juhataja